

KRAJOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH

OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI
KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

TARCZA ANTYKRYZYSOWA

PORADNIK DLA RADCÓW PRAWNYCH

WYBRANE ZAGADNIENIA

Warszawa, kwiecień 2020 r.

DEFINICJE

Ilekoć w poradniku jest mowa o:

- 1) ustawie o zwalczaniu COVID-19, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. Poz. 374);
- 2) ustawie nowelizującej, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw.

RADCA PRAWNY W URZĘDZIE I SĄDZIE

Zmiany w przepisach regulujących postępowania przed sądami powszechnymi,
sądami administracyjnymi i organami administracji publicznej.

1. ZAWIESZENIE BIEGU TERMINÓW PROCESOWYCH

§ Podstawa prawna: Art. 14a i art. 15z ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

WAŻNE – ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw przewiduje w swoich założeniach zawieszenie wszelkich terminów procesowych zarówno w postępowaniach przed sądami powszechnymi, sądami administracyjnymi, jak i przed organami administracji publicznej.

Jakich spraw dotyczy zawieszenie biegu terminów procesowych?

Zawieszenie biegu terminów procesowych, jak również wstrzymanie jego rozpoczęcia, dotyczy następujących postępowań:

1. sądowych, w tym sądownoadministracyjnych,
2. egzekucyjnych,
3. karnych,
4. karnych skarbowych,
5. w sprawach o wykroczenia,
6. administracyjnych,
7. postępowań i kontroli prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa,
8. kontroli celno-skarbowych,
9. postępowań w sprawach, o których mowa w art. 15f ust. 9 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 847, z późn. zm.),
10. innych postępowaniach prowadzonych na podstawie ustaw.

SKUTEK ZAWIESZENIA – bieg terminów procesowych w przedmiotowych sprawach nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19.

WYJĄTKI

Jakich spraw nie dotyczy zawieszenie biegu terminów procesowych?

Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w brzmieniu po nowelizacji przewiduje wyłączenie, zgodnie z którym nie ulegnie wstrzy-

maniu i zawieszeniu biegu terminów w postępowaniach sądowych zaliczonych do spraw pilnych i w postępowaniach sądowoadministracyjnych, w których ustawa określa termin ich rozpatrzenia przez sąd oraz wniosków o wstrzymanie wykonania aktu lub czynności.

Jak to wygląda w poszczególnych rodzajach spraw?

■ Postępowanie cywilne

Zmiany w postępowaniu cywilnym obejmują następujące zagadnienia:

- bieg terminów procesowych nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu,
- w wyjątkowych przypadkach strona lub uczestnik postępowania są obowiązani, na żądanie sądu, w wyznaczonym terminie, do dokonania czynności określonej w tym żądaniu,
- nie przeprowadza się rozpraw ani posiedzeń jawnych, z wyjątkiem rozpraw i posiedzeń jawnych w sprawach pilnych,
- czynności dokonane w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 pozostają skuteczne,
- zaprzestanie czynności przez sąd prowadzący postępowanie lub kontrolę, w okresie zawieszenia biegu terminów procesowych, nie może być podstawą wywodzenia środków prawnych dotyczących beczynności, przewlekłości lub naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Czy bieg wszystkich terminów procesowych w sprawach cywilnych został zawieszony?

W ramach postępowania cywilnego, w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, przewidziano zawieszenie biegu lub wstrzymanie rozpoczęcia biegu wszelkich terminów procesowych z wyjątkiem spraw pilnych.

Jakie sprawy w ramach postępowania cywilnego są sprawami pilnymi?

Sprawami pilnymi z zakresu postępowania cywilnego są następujące sprawy:

1. o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką,
2. o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878 oraz z 2019 r. poz. 730 i 1690),
3. dotyczące umieszczenia lub przedłużenia pobytu nieletniego w schronisku dla nieletnich,
4. dotyczące umieszczenia małoletniego cudzoziemca w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
5. z zakresu postępowania wykonawczego w powyższych sprawach,
6. wniosków o ustanowienie kuratora w celu reprezentowania interesów małoletnich w postępowaniu przed sądem lub innym organem w sprawach pilnych;
7. o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2019 r. poz. 2203 oraz z 2020 r. poz. 278);
8. przesłuchania przez sąd osoby w trybie zabezpieczenia dowodu lub co do której zachodzi obawa, że nie będzie można jej przesłuchać na rozprawie.

WSKAZOWKA!

Sprawami pilnymi są co do zasady sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.

UWAGA!

Prezes właściwego sądu może zarządzić rozpoznanie każdej sprawy jako pilnej, jeżeli jej nierozpoznanie mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego, albo ze względu na groźącą niepowetowaną szkodę materialną, a także gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości.

ODWOŁANIE ROZPRAW I POSIEDZEŃ**Czy w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 odbywają się rozprawy sądowe?**

Obok zawieszenia biegu terminów procesowych i wstrzymania ich rozpoczęcia, ustawodawca przewidział również, że w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii nie przeprowadza się rozpraw ani posiedzeń jawnych, z wyjątkiem rozpraw i posiedzeń jawnych w sprawach pilnych.

Jakie czynności procesowe (w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii) są obowiązani podejmować strony i pełnomocnicy?

Strona lub uczestnik postępowania cywilnego są obowiązani, na żądanie sądu, przed którym toczy się postępowanie, w wyznaczonym terminie, do dokonania czynności określonej w tym żądaniu, jeżeli niepodjęcie czynności mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego albo ze względu na groźącą niepowetowaną szkodę materialną. W żądaniu tym sąd, przed którym toczy się postępowanie, wskazuje przyczyny wystąpienia z żądaniem. Ustawa przewiduje również, że czynności dokonane w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii w postępowaniu cywilnym są skuteczne.

PRZYKŁAD

Jeżeli sąd zarządzi doręczenie odpisu pozwu pozwanemu w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii, tj. w okresie zawieszenia terminów procesowych, to takie doręczenie będzie skuteczne. Pozwany będzie mógł wówczas wnieść odpowiedź na pozew, a czynność ta będzie skuteczna. Pozwany będzie mógł również zrezygnować ze złożenia odpowiedzi na pozew w okresie zawieszenia biegu terminów procesowych i złożyć ją dopiero po ustaniu stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

Czy zawieszenie czynności przez sąd jest beczynnością sądu?

Zaprzestanie czynności przez sąd, przed którym toczy się postępowanie, nie może być podstawą wywodzenia **środków prawnych** dotyczących beczynności, przewlekłości lub naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 15zżs ust. 11).

UWAGA!

Powyższe przepisy znajdują zastosowanie również w postępowaniu egzekucyjnym.

PRAKTYKA:

Zawieszenie biegu terminów procesowych ma ten skutek, że w praktyce np. radca prawny będący pełnomocnikiem pozwanego w procesie cywilnym nie musi składać sprzeciwu od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym czy odpowiedzi na pozew w okresie zawieszenia. Termin na złożenie tych środków rozpocznie się lub będzie biegł dalej dopiero po ustaniu stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19. Oczywiście strona lub jej pełnomocnik może wnieść sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, czy odpowiedź na pozew również w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii, a czynności te w pełni będą wywierać skutki prawne, jakie Kodeks postępowania cywilnego wiąże z ich wniesieniem.

■ Postępowanie karne

Zmiany w postępowaniu karnym obejmują następujące zagadnienia:

- bieg terminów procesowych nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu,
- w wyjątkowych przypadkach strona postępowania jest obowiązana, na żądanie sądu lub organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze, w wyznaczonym terminie, do dokonania czynności określonej w tym żądaniu,
- nie przeprowadza się rozpraw ani posiedzeń jawnych, z wyjątkiem rozpraw i posiedzeń jawnych w sprawach pilnych,
- czynności dokonane w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 pozostają skuteczne,
- zaprzestanie czynności przez sąd prowadzący postępowanie lub kontrolę, w okresie zawieszenia biegu terminów procesowych, nie może być podstawą wywodzenia środków prawnych dotyczących beczynności, przewlekłości lub naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Czy bieg wszystkich terminów procesowych w ramach postępowania karnego został zawieszony?

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, również przewidziano zawieszenie i wstrzymanie rozpoczęcia biegu wszelkich terminów procesowych w ramach postępowania karnego z wyjątkiem spraw pilnych.

Jakie kategorie spraw zostały zaliczone do kategorii spraw pilnych z zakresu postępowania karnego?

Sprawami pilnymi z zakresu postępowania karnego są następujące sprawy:

1. wniosków o zastosowanie, przedłużenie i zmianę tymczasowego aresztowania;
2. w których jest stosowane zatrzymanie;
3. w których orzeczono środek zabezpieczający;

4. przesłuchania świadka w postępowaniu przygotowawczym przez sąd na podstawie art. 185a–185c albo art. 316 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), gdy podejrzany jest zatrzymany;
5. w przedmiocie europejskiego nakazu aresztowania;
6. w przedmiocie zarządzenia przerwy w wykonaniu kary w systemie dozoru elektronicznego;
7. o zastosowanie i przedłużenie środka detencyjnego w postaci umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku, o zastosowanie lub przedłużenie wobec niego aresztu dla cudzoziemców;
8. w których wykonywana jest kara pozbawienia wolności albo inna kara lub środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności, jeżeli rozstrzygnięcie sądu dotyczy zwolnienia osoby pozbawionej wolności z zakładu karnego lub aresztu śledczego albo jest niezbędne do wykonania takiej kary lub środka przymusu w tym zakładzie lub areszcie.

UWAGA!

Prezes właściwego sądu może zarządzić rozpoznanie każdej sprawy jako pilnej, jeżeli jej nierozpoznanie mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego, albo ze względu na groźącą niepowetowaną szkodę materialną, a także gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości.

ODWOŁANIE ROZPRAW I POSIEDZEŃ

Czy w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 odbywają się rozprawy sądowe?

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii nie przeprowadza się rozpraw ani posiedzeń jawnych, z wyjątkiem rozpraw i posiedzeń jawnych w sprawach pilnych.

Czy w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oskarżony/oskarżyciel posiłkowy/obrońca/pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego są obowiązani do podejmowania czynności procesowych?

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii, strona postępowania jest obowiązana, na żądanie sądu lub organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze, w wyznaczonym przez nich terminie, do dokonania czynności określonej w tym żądaniu, jeżeli:

1. wymaga tego interes publiczny lub ważny interes strony – w postępowaniach karnych skarbowych,
2. niepodjęcie czynności mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego albo ze względu na groźącą niepowetowaną szkodę materialną.

W żądaniu tym, sąd lub organ prowadzący postępowanie przygotowawcze, wskazuje przyczyny wystąpienia z żądaniem.

Ustawa przewiduje ponadto, że czynności dokonane w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii w postępowaniu karnym są skuteczne.

Czy zaprzestanie czynności przez sąd jest beczynnością sądu?

Zaprzestanie czynności przez sąd lub organ prowadzący postępowanie przygotowawcze, nie może być podstawą wywodzenia **środków prawnych** dotyczących beczynności, przewlekłości lub naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 15z z ust. 11).

UWAGA!

Powyższe przepisy znajdują zastosowanie nie tylko w postępowaniach karnych, ale także w postępowaniach karnych skarbowych i w postępowaniach w sprawach o wykroczenia.

PRAKTYKA:

Radca prawny będący np. obrońcą oskarżonego może wnieść apelację od wyroku dotyczącego jego Klienta po ustaniu stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19. Obrońca oskarżonego będzie mógł również wnieść apelację w ww. okresie, a czynność ta będzie skuteczna.

■ Postępowanie administracyjne

Zmiany w postępowaniu administracyjnym obejmują następujące zagadnienia:

- bieg terminów procesowych nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu,
- w wyjątkowych przypadkach strona postępowania jest obowiązana, na żądanie organu administracji publicznej, w wyznaczonym terminie, do dokonania czynności określonej w tym żądaniu,
- nie przeprowadza się rozpraw ani posiedzeń,
- czynności dokonane w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 są skuteczne,
- zawieszenie biegu terminów i wstrzymanie jego rozpoczęcia w sprawach załatwianych milcząco, w sprawach, w których organ może wystąpić ze sprzeciwem oraz w sprawach, w których niezbędne jest wyrażenie przez organ stanowiska albo wydanie interpretacji indywidualnej,
- nie stosuje się przepisów o bezczynności organów,
- nie wymierza się kar, grzywien ani nie zasądza się od nich sum pieniężnych na rzecz skarżących za niewydanie rozstrzygnięć w terminach określonych przepisami prawa,
- wprowadzono możliwość zdalnego trybu obradowania (poniżej szerzej na temat tego trybu).

Czy wstrzymanie biegu terminów procesowych w postępowaniu administracyjnym dotyczy wszystkich spraw?

Tak jak w innych postępowaniach, w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii, wstrzymaniu ulega bieg terminów procesowych, jak również w okresie tym nie wyznacza się rozpraw oraz posiedzeń organów administracji publicznej. W przeciwieństwie do innych postępowań, w ramach postępowania administracyjnego nie przewidziano spraw pilnych. Wstrzymanie rozpoczęcia i zawieszenie biegu terminów dotyczy więc wszystkich rodzajów spraw administracyjnych.

Czy w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii strona jest obowiązana podejmować czynności w ramach postępowania administracyjnego?

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, strony postępowania administracyjnego są obowiązane, na żądanie organu administracji publicznej, w wyznaczonym terminie, do dokonania czynności określonej w tym żądaniu, jeżeli niepodjęcie czynności

mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego albo ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną. W żądaniu tym, organ administracji publicznej wskazuje przyczyny wystąpienia z żądaniem.

Ustawa nowelizująca przewiduje, że czynności dokonane w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii w postępowaniu administracyjnym są skuteczne.

Czy zawieszenie terminów procesowych dotyczy milczącego załatwiania spraw?

Ustawa nowelizująca wprowadza również zasadę, zgodnie z którą, w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii bieg terminu:

1. na milczące załatwienie sprawy,
2. w innej sprawie, w której brak wyrażenia przez organ sprzeciwu, wydania decyzji, postanowienia albo innego rozstrzygnięcia uprawnia stronę lub uczestnika postępowania do podjęcia działania, dokonania czynności albo wpływa na zakres praw i obowiązków strony lub uczestnika postępowania,
3. na wyrażenie przez organ stanowiska albo wydanie interpretacji indywidualnej, z wyjątkiem interpretacji indywidualnej, o której mowa w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa,
 - nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu.

Czy w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii organ administracji publicznej może wydawać decyzje administracyjne?

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii, organ administracji publicznej może z urzędu wydać odpowiednio decyzję w całości uwzględniającą żądanie strony lub uczestnika postępowania, zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu, wyrazić stanowisko albo wydać interpretację indywidualną.

Czy w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii można wnieść ponaglenie w sprawie beczynności organu?

Nowelizacja zawiesza również stosowanie przepisów o tzw. beczynności organów. Zgodnie z wprowadzonymi przepisami, w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii nie stosuje się przepisów o beczynności organów oraz o obowiązku organu i podmiotu, prowadzących odpowiednio postępowanie lub kontrolę, do powiadamiania strony lub uczestnika postępowania o niezakończonym sprawie w terminie. Ponadto organom prowadzącym postępowanie lub kontrolę nie wymierza się kar, grzywien ani nie zasądza się od nich sum pieniężnych na rzecz skarżących za niewydanie rozstrzygnięć w terminach określonych przepisami prawa. Zaprzestanie czynności przez organ, nie może być podstawą wywodzenia środków prawnych dotyczących beczynności, przewlekłości lub naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Jak w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 działają kolegialne organy administracji publicznej?

Ustawa nowelizująca w odniesieniu do kolegialnych organów administracji publicznej przewidziała, że mogą odbywać posiedzenia, a także podejmować rozstrzygnięcia, w tym uchwały, z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość lub korespondencyjnie. Jest to tak zwany zdalny tryb obradowania. Obradowanie w zdalnym trybie zarządza osoba uprawniona do przewodniczenia danemu organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz innemu organowi działającemu kolegialnie.

PRAKTYKA:

Zawieszenie biegu terminów procesowych oznacza w praktyce, że organ administracji nie jest zobowiązany do przestrzegania terminów załatwiania spraw, o których mowa w art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz w przepisach szczególnych. Niewydanie przez organ administracji architektoniczno-budowlanej decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego i udzieleniu pozwolenia na budowę w terminie 65 dni od dnia złożenia wniosku nie stanowi beczynności, jak również nie uprawnia organu wyższego stopnia do nałożenia na ten organ kary pieniężnej.

■ Postępowanie sędowoadministracyjne

Zmiany w postępowaniu sędowoadministracyjnym obejmują następujące zagadnienia:

- bieg terminów procesowych nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu,
- w wyjątkowych przypadkach strona lub uczestnik postępowania są obowiązani, na żądanie sądu, w wyznaczonym terminie, do dokonania czynności określonej w tym żądaniu,
- nie przeprowadza się rozpraw ani posiedzeń jawnych, z wyjątkiem rozpraw i posiedzeń jawnych w sprawach pilnych,
- czynności dokonane w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 pozostają skuteczne,
- zaprzestanie czynności przez sąd prowadzący postępowanie lub kontrolę, w okresie zawieszenia terminów procesowych, nie może być podstawą wywodzenia środków prawnych dotyczących beczynności, przewlekłości lub naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Czy zawieszenie biegu terminów procesowych dotyczy wszystkich spraw rozpoznawanych przez sądy administracyjne?

W ramach postępowania sędowoadministracyjnego, w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, przewidziano zawieszenie i wstrzymanie rozpoczęcia biegu wszelkich terminów procesowych z wyjątkiem spraw pilnych.

Jakie sprawy należą do kategorii spraw pilnych?

Sprawami pilnymi z zakresu postępowania sędowoadministracyjnego są sprawy, w przypadku których ustawa określa termin ich rozpatrzenia przez sąd oraz sprawy wniosków o wstrzymanie wykonania aktu lub czynności.

UWAGA!

Prezes właściwego sądu może zarządzić rozpoznanie każdej sprawy jako pilnej, jeżeli jej nierozpoznanie mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego, albo ze względu na groźącą niepowetowaną szkodę materialną, a także gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości.

WSKAZÓWKA:

Sprawą pilną z zakresu postępowania sądownoadministracyjnego będą przykładowo sprawy o dostęp do informacji publicznej. Ustawa o dostępie do informacji publicznej przewiduje bowiem termin rozpoznania skargi przez sąd administracyjny – 30 dni od dnia otrzymania akt wraz z odpowiedzią na skargę (art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 06 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej).

Czy sądy administracyjne w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii przeprowadzają rozprawy?

Obok zawieszenia terminów procesowych i wstrzymania ich rozpoczęcia, ustawodawca przewidział również, że w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii nie przeprowadza się rozpraw ani posiedzeń jawnych, z wyjątkiem rozpraw i posiedzeń jawnych w sprawach pilnych.

Czy w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii strona lub jej pełnomocnik są obowiązani do podejmowania czynności procesowych?

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii, strona lub uczestnik postępowania są obowiązani, na żądanie sądu, przed którym toczy się postępowanie, w wyznaczonym terminie, do dokonania czynności określonej w tym żądaniu, jeżeli niepodjęcie czynności mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego albo ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną. W żądaniu tym, sąd przed którym toczy się postępowanie wskazuje przyczyny wystąpienia z żądaniem.

Ponadto ustawa przewiduje, że czynności dokonane w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii w postępowaniu sądownoadministracyjnym są skuteczne.

Czy zawieszenie czynności przez sąd jest beczynnością sądu?

Zaprzestanie czynności przez sąd, przed którym toczy się postępowanie, nie może być podstawą wywodzenia środków prawnych dotyczących beczynności, przewlekłości lub naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 15zżs ust. 11).

PRAKTYKA

Termin na wniesienie skargi kasacyjnej od wyroku wojewódzkiego sądu administracyjnego jest terminem procesowym, a jego bieg w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 ulega zawieszeniu lub nie rozpoczyna się. Bieg terminu na złożenie skargi kasacyjnej rozpocznie się lub będzie biegł dalej po ustaniu stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19. Strona lub jej pełnomocnik może również wnieść skargę kasacyjną w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, ponieważ czynności podjęte w tym czasie są skuteczne.

UWAGA – ustawa nie przewiduje zmian w zakresie prowadzenia korespondencji z sądami oraz organami administracji publicznej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 299), przewidywał wprowadzenie nowych zasad wnoszenia pism procesowych w przypadku zaprzestania działalności operatora pocztowego. Projekt zakładał, że w czasie stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii lub w przypadku zaprzestania działania operatora pocztowego świadczącego usługi powszechne, pismo procesowe strony mogło być wniesione do sądu przy użyciu platformy ePUAP, portalu informacyjnego sądów powszechnych lub za pomocą poczty elektronicznej. Pismo miało być wniesione z chwilą wprowadzenia go do środka komunikacji elektronicznej i nadania na adres poczty elektronicznej sądu wskazany na stronie internetowej sądu (projektowany art. 15zzv ustawy nowelizującej). Przepis ten miał mieć zastosowanie do pism sądowych wnoszonych w ramach postępowania karnego, cywilnego, jak również do pism wnoszonych do organów administracji publicznej w postępowaniu administracyjnym, komornika sądowego, z wyjątkiem tytułu wykonawczego, który zawsze składa się na piśmie, chyba że przepis szczególny przewiduje formę elektroniczną pism oraz składania oświadczeń woli i innych oświadczeń członków organów osób prawnych dokonujących czynności z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

Na skutek autopoprawki Rady Ministrów (druk sejmowy nr 299-A), w całości został wykreślony projektowany art. 15zzv, wskutek czego, ustawa nowelizująca nie wprowadza żadnych nowych rozwiązań w zakresie prowadzenia korespondencji z sądami i organami.

2. POZOSTAŁE ZMIANY W PRZEPISACH PROCEDURALNYCH

- § **Podstawa prawna:** Art. 14a, art. 15zzu i art. 15zzx ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.
Specustawa w sprawie przeciwdziałania COVID-19 oprócz zawieszenia biegu terminów procesowych wprowadziła również inne zmiany w zakresie postępowania cywilnego, karnego i administracyjnego.

■ Postępowanie cywilne

Czego dotyczą zmiany w postępowaniu cywilnym w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii?

Ustawa nowelizująca z dnia 31 marca 2020 r. obok zawieszenie biegu terminów procesowych w ramach postępowania cywilnego, wprowadziła również szereg innych zmian:

- 1.1.1.1. Możliwość delegowania spraw do innego sądu na obszarze danej apelacji,
- 1.1.1.2. Możliwość delegowania spraw do innego sądu spoza danej apelacji,
- 1.1.1.3. Wstrzymanie wykonania tytułów wykonawczych nakazujących opróżnienie lokalu mieszkalnego.

Kiedy sprawa cywilna może być delegowana do innego sądu?

Zgodnie z przepisami, w przypadku całkowitego zaprzestania czynności przez sąd powszechny z powodu COVID-19 prezes sądu apelacyjnego może wyznaczyć inny sąd równorzędny, położony na obszarze tej samej apelacji, jako właściwy do rozpoznawania spraw pilnych należących do właściwości sądu, który zaprzestał czynności – mając na względzie zapewnienie prawa do sądu oraz warunki organizacyjne sądów.

Czy wyznaczenie innego sądu dotyczy wszystkich spraw cywilnych?

Wyznaczenie innego sądu z obszaru danej apelacji do rozpoznania sprawy cywilnej, dotyczy jedynie spraw pilnych. W pozostałych sprawach terminy procesowe ulegają zawieszeniu w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19. Prezes sądu dokonujący wyznaczenia sądu właściwego do rozpoznawania spraw pilnych należących do właściwości sądu, który zaprzestał czynności, może wskazać także sprawy inne niż pilne należące do właściwości tego sądu, do których rozpoznawania będzie właściwy sąd wyznaczony.

Do jakiego sądu zostanie przekazana sprawa cywilna, gdy wszystkie sądy w obszarze apelacji zaprzestaną czynności?

W przypadku całkowitego zaprzestania czynności przez wszystkie sądy powszechne na obszarze apelacji z powodu COVID-19, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego na wniosek prezesa sądu apelacyjnego, na którego obszarze sądy zaprzestały czynności, wyznacza inny sąd równorzędny, położony w miarę możliwości na obszarze sąsiedniej apelacji, jako właściwy do rozpoznawania spraw pilnych należących do właściwości sądu, który zaprzestał czynności – mając na względzie zapewnienie prawa do sądu oraz warunki organizacyjne sądów.

Na jaki okres następuje wyznaczenie innego sądu do rozpoznania sprawy cywilnej?

Wyznaczenia dokonuje się na czas oznaczony, wynikający z przewidywanego okresu zaprzestania czynności. Sąd wyznaczony jako sąd właściwy do rozpoznawania spraw pilnych pozostaje właściwy do zakończenia postępowania w danej instancji.

Jakie zmiany wprowadzono w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 w ramach postępowania egzekucyjnego?

W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 nie wykonuje się tytułów wykonawczych nakazujących opróżnienie lokalu mieszkalnego.

■ Postępowanie karne

Jakie jeszcze zmiany obowiązują w procedurze karnej w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii?

Nowela z 31 marca 2020 r. przewiduje rozwiązania związane z:

1. delegowaniem spraw do innych sądów wyznaczonych,
2. przerwą w wykonaniu kary pozbawienia wolności (art. 14c),
3. wykonywaniem kary w postaci umieszczenia skazanego w odpowiednim zakładzie leczniczym (art. 14d),

4. odbywaniem posiedzeń sądu penitencjarnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku (art. 14f).

Kiedy sprawa karna może być delegowana do innego sądu?

W przypadku całkowitego zaprzestania czynności przez sąd powszechny lub wojskowy z powodu COVID-19 prezes sądu apelacyjnego, a w stosunku do wojskowych sądów garnizonowych prezes wojskowego sądu okręgowego może wyznaczyć inny sąd równorzędny, położony na obszarze tej samej apelacji, jako właściwy do rozpoznawania spraw pilnych należących do właściwości sądu, który zaprzestał czynności – mając na względzie zapewnienie prawa do sądu oraz warunki organizacyjne sądów.

Czy wyznaczenie innego sądu dotyczy wszystkich spraw karnych?

Wyznaczenie innego sądu z obszaru danej apelacji do rozpoznania sprawy karnej, dotyczy jedynie spraw pilnych. W pozostałych sprawach terminy procesowe ulegają zawieszeniu w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19. Prezes sądu dokonujący wyznaczenia sądu właściwego do rozpoznawania spraw pilnych należących do właściwości sądu, który zaprzestał czynności, może wskazać także sprawy inne niż pilne należące do właściwości tego sądu, do których rozpoznawania będzie właściwy sąd wyznaczony.

Do jakiego sądu zostanie przekazana sprawa karna, gdy wszystkie sądy w obszarze apelacji zaprzestaną czynności?

W przypadku całkowitego zaprzestania czynności przez wszystkie sądy powszechne lub wojskowe na obszarze apelacji z powodu COVID-19 Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego na wniosek prezesa sądu apelacyjnego, na którego obszarze sądy zaprzestały czynności, wyznacza inny sąd równorzędny, położony w miarę możliwości na obszarze sąsiedniej apelacji, jako właściwy do rozpoznawania spraw pilnych należących do właściwości sądu, który zaprzestał czynności – mając na względzie zapewnienie prawa do sądu oraz warunki organizacyjne sądów.

Na jaki okres następuje wyznaczenie innego sądu do rozpoznania sprawy karnej?

Wyznaczenia dokonuje się na czas oznaczony, wynikający z przewidywanego okresu zaprzestania czynności. Sąd wyznaczony jako sąd właściwy do rozpoznawania spraw pilnych pozostaje właściwy do zakończenia postępowania w danej instancji.

Kiedy sąd penitencjarny może zarządzić przerwę w wykonywaniu kary pozbawienia wolności?

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 sąd penitencjarny, na wniosek dyrektora zakładu karnego, zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, może udzielić skazanemu przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności, chyba że istnieje uzasadnione przypuszczenie, że skazany w czasie pobytu poza zakładem karnym nie będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności popełni przestępstwo, lub nie będzie stosował się do wytycznych, poleceń lub decyzji właściwych organów związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 lub leczeniem zarażenia wirusem SARS-CoV-2.

Czy każdy skazany na karę pozbawienia wolności może skorzystać z przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności?

Nie każdy skazany może skorzystać z przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności. Ustawodawca przewidział przypadki, gdy nie stosuje się przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności. Dotyczą one skazanych:

1. za przestępstwo umyślne zagrożone karą pozbawienia wolności przekraczającą 3 lata;
2. za przestępstwo nieumyślne na karę przekraczającą 3 lata pozbawienia wolności;
3. w warunkach recydywy,
4. którzy z popełnienia przestępstwa uczynili sobie stałe źródło dochodu lub popełnili przestępstwo działając w zorganizowanej grupie albo związku mającym na celu popełnienie przestępstwa,
5. za przestępstwo o charakterze terrorystycznym.

Jak przebiega postępowanie w sprawie wniosku o przerwę w wykonywaniu kary pozbawienia wolności?

Dyrektor zakładu karnego może złożyć wniosek, jeżeli w jego ocenie udzielenie przerwy skazanemu może przyczynić się do ograniczenia albo wyeliminowania epidemii. Do wniosku dołącza się opinię o skazanym, sporządzoną przez administrację zakładu karnego, dotyczącą okoliczności będących podstawą udzielenia przerwy.

W celu rozpoznania wniosku wyznacza się posiedzenie, w którym ma prawo wziąć udział prokurator. Jeżeli prokurator oświadczy, nie później niż do czasu wydania postanowienia w przedmiocie wniosku o udzielenie albo przedłużenie przerwy, że sprzeciwia się jego uwzględnieniu, sąd umarza postępowanie.

UWAGA!

Przepisy nie przewidują możliwości złożenia wniosku o przerwę w wykonywaniu kary pozbawienia wolności przez skazanego.

Na jaki okres zarządza się przerwę w wykonywaniu kary pozbawienia wolności?

Sąd udziela przerwy na czas oznaczony. Okres przerwy może być przedłużany na wniosek dyrektora zakładu karnego na dalszy czas oznaczony. Okres przerwy udzielonej na podstawie ust. 1 może trwać nie dłużej niż do ustania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19.

Kiedy skazany jest zobowiązany do powrotu do zakładu karnego?

Z dniem ogłoszenia przez właściwe władze o ustaniu stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, który stanowił przesłankę udzielenia skazanemu przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności, udzielona uprzednio przerwa ustaje z mocy prawa. W takim przypadku skazany jest zobowiązany do powrotu do zakładu karnego w terminie 3 dni od ustania tego stanu, chyba że nie jest to możliwe z uwagi na obowiązki nałożone na niego na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Kiedy skazany na karę pozbawienia wolności zostanie umieszczony w zakładzie leczniczym?

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, jeżeli skazanemu nie można udzielić przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności, a ograniczenie albo wyeliminowanie ryzyka zarażenia przez skazanego innej osoby nie jest możliwe w ramach działań podejmowanych w zakładzie karnym, dyrektor zakładu karnego może złożyć do sądu penitencjarnego wniosek, zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, o wykonywanie kary w postaci umieszczenia skazanego w odpowiednim zakładzie leczniczym. Do wykonywania kary w postaci umieszczenia skazanego w zakładzie leczniczym stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 260 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

Na jaki okres zarządza się wykonanie kary pozbawienia wolności poprzez umieszczenie skazanego w odpowiednim zakładzie leczniczym?

Sąd orzeka o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poprzez umieszczenie skazanego w odpowiednim zakładzie leczniczym na czas oznaczony albo odmawia uwzględnienia wniosku, jeżeli nie zachodzą okoliczności określone w art. 14d ust. 1. Czas ten może być przedłużany na wniosek dyrektora zakładu karnego na dalszy czas oznaczony. Czas wykonywania kary w postaci umieszczenia skazanego w odpowiednim zakładzie leczniczym może trwać nie dłużej niż do ustania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19.

Jak przebiega postępowanie w sprawie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności poprzez umieszczenie skazanego w odpowiednim zakładzie leczniczym?

W celu rozpoznania wniosku wyznacza się posiedzenie, które odbywa się jednak bez udziału stron. Sąd wydaje postanowienie, na które zażalenie przysługuje prokuratorowi i dyrektorowi zakładu karnego.

Czy skazany na karę pozbawienia wolności musi brać udział w posiedzeniu sądu penitencjarnego osobiście?

Ustawa nowelizująca, przewiduje również możliwość odbycia posiedzenia, w którym udział bierze skazany pozbawiony wolności przy pomocy urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. Zgodnie z ustawą, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, w wypadku gdy w posiedzeniu sądu penitencjarnego bierze udział skazany pozbawiony wolności, posiedzenie to może się odbyć przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. W miejscu przebywania skazanego w czynności tej bierze udział przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego. Przepisy art. 517ea ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

■ Postępowanie administracyjne

W postępowaniu administracyjnym, obok zawieszenia biegu terminów procesowych, wprowadzono ułatwienia w procesie budowlanym w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 oraz wprowadzono nowe uprawnienie dla Rady Ministrów, które polegają na:

1. uproszczenie procesu budowlanego obiektów budowlanych związanych z przeciwdziałaniem COVID-19,
2. możliwość wstrzymania administracyjnych postępowań egzekucyjnych.

Przepisów jakich ustaw nie stosuje się w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 w odniesieniu do obiektów budowlanych związanych z przeciwdziałaniem COVID-19?

Do projektowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych, w tym zmiany sposobu użytkowania, w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, nie stosuje się przepisów:

1. ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, z późn. zm.6),
2. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293) oraz aktów planistycznych, o których mowa w tej ustawie,
3. ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r.

poz. 282), a w przypadku konieczności poszerzenia bazy do udzielania świadczeń zdrowotnych, także przepisów w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Jakie obowiązki ciąży na Inwestorze w związku z przystąpieniem do robót budowlanych niezbędnych do przeciwdziałania COVID-19?

Prowadzenie robót budowlanych oraz zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 wymagają niezwłocznego poinformowania organu administracji architektoniczno-budowlanej. W informacji tej należy określić:

1. rodzaj, zakres i sposób wykonywania robót budowlanych oraz termin ich rozpoczęcia – w przypadku prowadzenia robót budowlanych;
2. dotychczasowy i zamierzony sposób użytkowania obiektu budowlanego lub jego części – w przypadku zmiany sposobu użytkowania.

Co zrobić, gdy obiekt budowlany powoduje zagrożenie życia lub zdrowia ludzi?

Jeżeli prowadzenie robót budowlanych powoduje zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, organ administracji architektoniczno-budowlanej, w drodze decyzji podlegającej natychmiastowemu wykonaniu, niezwłocznie ustala wymagania dotyczące niezbędnych zabezpieczeń ich prowadzenia.

Czy prowadzenie robót budowlanych w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 wymaga ustanowienia kierownika budowy?

W przypadku prowadzenia robót budowlanych w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, których rozpoczęcie, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, wymaga uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę, inwestor jest obowiązany zapewnić objęcie kierownictwa oraz nadzoru nad tymi robotami przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane w odpowiednich specjalnościach.

Czy istnieje możliwość wstrzymania administracyjnego postępowania egzekucyjnego?

Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych uprawnia Radę Ministrów do wstrzymania administracyjnych postępowań egzekucyjnych. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, wstrzymać administracyjne postępowania egzekucyjne należności pieniężnych, określając w szczególności zakres terytorialny wstrzymania tych postępowań oraz okres, na który następuje to wstrzymanie, mając na względzie okres obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii w związku z COVID-19 oraz skutki nimi wywołane.

UWAGA!

W okresie wstrzymania mogą być dokonywane wypłaty z zajętego rachunku bankowego lub rachunku prowadzonego przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową. Czy organy samorządów zawodowych mogą podejmować uchwały przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość lub w trybie obiegowym? W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, kolegialne organy samorządów zawodowych, a także ich organy wykonawcze oraz inne organy wewnętrzne mogą podejmować uchwały przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość lub w trybie obiegowym. Uchwała podjęta w tym trybie jest ważna, gdy wszyscy członkowie danego organu zostali powiadomieni o treści projektu uchwały i terminie oddania głosu oraz w głosowaniu wzięła udział co najmniej połowa członków tego organu.

UWAGA!

W przypadku gdy ustawa szczególna wymaga podjęcia uchwały w głosowaniu tajnym, organy danego samorządu zawodowego mogą znieść wymóg tajności głosowania w określonej sprawie.

3. ZAWIESZENIE BIEGU TERMINÓW PRAWA MATERIALNEGO

§ Podstawa prawna: Art. 15zrz ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych

W odpowiedzi na liczne wnioski samorządów zawodowych zrzeszających prawników, ustawa z dnia 31 marca 2020 r. wprowadza zawieszenie nie tylko terminów procesowych, ale także wstrzymanie rozpoczęcia i zawieszenie biegu terminów przewidzianych w przepisach materialnego prawa administracyjnego

Bieg jakich terminów przewidzianych w przepisach prawa materialnego podlega zawieszeniu?

W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 bieg przewidzianych przepisami prawa administracyjnego terminów:

- 1) od zachowania których jest uzależnione udzielenie ochrony prawnej przed sądem lub organem,
- 2) do dokonania przez stronę czynności kształtujących jej prawa i obowiązki,
- 3) przedawnienia,
- 4) których niezachowanie powoduje wygaśnięcie lub zmianę praw rzeczowych oraz roszczeń i wierzytelności, a także popadnięcie w opóźnienie,
- 5) zawitych, z niezachowaniem których ustawa wiąże ujemne skutki dla strony,
- 6) do dokonania przez podmioty lub jednostki organizacyjne podlegające wpisowi do właściwego rejestru czynności, które powodują obowiązek zgłoszenia do tego rejestru, a także terminów na wykonanie przez te podmioty obowiązków wynikających z przepisów o ich ustroju
 - nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres.

Czy wstrzymanie przepisów prawa materialnego dotyczy wszystkich spraw?

Przewidziane ustawą zawieszenie biegu terminów prawa materialnego nie dotyczy spraw pilnych rozpoznawanych w postępowaniu sądownoadministracyjnym. Sprawami takimi są sprawy, w przypadku których ustawa określa termin ich rozpatrzenia przez sąd oraz sprawy wniosków o wstrzymanie wykonania aktu lub czynności.

Czy sąd lub organ może wzywać do dokonania poszczególnych czynności procesowych w czasie zawieszenia terminów prawa materialnego?

Właściwy organ, sąd lub podmiot może wezwać obowiązanego do dokonania czynności wynikających z przepisów prawa, w oznaczonym terminie i w zakresie, w jakim przepis ten zobowiązuje do dokonania czynności, jeżeli niepodjęcie czynności mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego albo ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną. W takim przypadku obowiązanym powinien wykonać obowiązek w oznaczonym terminie.

Czynności dokonane w celu wykonania uprawnienia lub obowiązku w okresie wstrzymania rozpoczęcia albo zawieszenia biegu terminów są skuteczne.

Czy zawieszenie terminów prawa materialnego dotyczy prawa karnego?

Zawieszenie terminów prawa materialnego dotyczy również materialnego prawa karnego w zakresie przedawnienia karalności czy przedawnienia wykonania kary. Zgodnie bowiem z art. 15zżr ust. 6, w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 nie biegnie przedawnienie karalności czynu oraz przedawnienie wykonania kary w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenia.

Czy zawieszenie terminów dotyczy również terminów, o których mowa w Kodeksie pracy?

Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych przewiduje jeden przypadek zawieszenia terminu określonego przepisami Kodeksu pracy. W przypadku, gdy termin do zawarcia porozumienia o kontynuowaniu zatrudnienia, w przypadku śmierci pracodawcy, upływa w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, porozumienie, że stosunek pracy będzie kontynuowany na dotychczasowych zasadach może zostać zawarte w terminie 30 dni od dnia zakończenia tego okresu. Zawarcie porozumienia w tym terminie wywołuje takie skutki, jakie wywarłoby zawarcie porozumienia w terminie 30 dni od dnia śmierci pracodawcy.

Opracował zespół Kancelarii Radców Prawnych BUJKO&SZTEJNA:

radca prawny Aleksandra Gajda,
radca prawny Piotr Kania-Kaniowski ,
aplikant radcowski Marcin Cierebiej
oraz aplikant radcowski Mateusz Wartalski
pod nadzorem radcy prawnego dr Przemysław Sztejny
i radcy prawnego Wojciecha Bujko.

Wydawca

Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji
Krajowej Rady Radców Prawnych
Al. Ujazdowskie 18 lok. 4
00-478 Warszawa
www.obsil.pl